

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003997

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 31-10-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ярмошенко Оксана Геннадіївна

2. Oksana H. Yarmoshenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка підприємств та галузей національного господарства

Дата захисту: 12-12-2025

Спеціальність за освітою: Фінанси, банківська справа та страхування

Місце роботи здобувача: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 169

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.52, 06.52.13, 06.71.07

Тема дисертації:

1. Стратегічні пріоритети економічного розвитку малих форм господарювання на сільських територіях
2. Strategic priorities for the economic development of small businesses in rural areas. Qualification scientific work on the rights of the manuscript

Реферат:

1. У дисертації розкрито теоретичні основи та удосконалено категоріально-понятійний апарат дослідження проблем економічного розвитку сектору малого підприємництва у сільській місцевості, сформовано авторський концепт побудови методології дослідження інституційного підґрунтя економічного розвитку та функціонування малих форм господарювання на сільських територіях, виявлено місце та роль малих форм господарювання у розширеному відтворенні ресурсно-виробничого потенціалу сільської економіки. Обґрунтовано, що основними передумовами інституціоналізації малих форм господарювання у сфері сільськогосподарського виробництва, як базовій ланці сільської економіки в період становлення та зміцнення ринкових відносин, виступили: руйнація колгоспно-радгоспної системи сільськогосподарського виробництва; фрагментація земель сільськогосподарського призначення внаслідок розпаювання цілісних

земельних масивів; латентний характер класичного інституту фермерства; лібералізація аграрних ринків; формування сектору особистих селянських (підсобних) господарств; втрата окремими адміністративними районами традиційної сільськогосподарської спеціалізації. Дослідження показали, що ключовими перевагами малих форм господарювання над іншими формами аграрного підприємництва виступають: зростання сільської зайнятості та самозайнятості, формування середнього класу на селі; збереження потужностей у секторі трудомістких видів сільськогосподарського виробництва (овочівництво); дотримання традиційної сільськогосподарської спеціалізації відповідної природно-кліматичної зони; загалом комплексний характер ведення сільськогосподарського виробництва; певна орієнтація на розвиток органічного землеробства та тваринництва. Встановлено, що сектор малих форм господарювання у сфері сільськогосподарського виробництва у нинішніх умовах стикається з комплексом обмежень, зокрема недостатністю власних фінансових ресурсів для оновлення основних засобів та вчасного поповнення обігових коштів, низьким рівнем механізації окремих видів агротехнічних робіт, нерозвиненістю інфраструктури зберігання та транспортування сільськогосподарської продукції, асиметричністю інформації щодо можливостей отримання бюджетних преференцій та нерозвиненістю консультативного забезпечення входження малих форм господарювання у збутові та обслуговуючі кооперативи, надмірною залежністю власників земельних паїв від орендаторів, поодиноким характером застосування технологій ґрунтозахисного землеробства. У дисертації сформовано авторський концепт побудови методології дослідження питань економічного розвитку та функціонування малих форм господарювання на сільських територіях, який передбачає дотримання комплексу принципів (подолання бідності, екологічної відповідальності, коеволюції, інклюзивності, конвергенції та ризельєнтності) під час підбору підходів (міжгалузевий, проблемний, відтворювальний, територіальний, комплексний та інституціональний) до вивчення сутнісно-змістовних та формальних характеристик становлення інституту малих форм господарювання у різноманітних сегментах сільської економіки. На основі застосування авторського концепту формування методологічного інструментарію дослідження місця і ролі малих форм господарювання у відтворювальних пропорціях сільської економіки сформовано специфікацію загальних та спеціальних методів стратегування розбудови інституту малих форм господарювання через усесторонній розвиток реінжинірингових технологій, диверсифікацію виробництв, кооперацію малих форм господарювання та кластеризацію структуроутворюючих ланок економіки сільських поселень. У дисертації сформовано дорожню карту стимулювання розвитку малих форм господарювання у сільській економіці через їх дифузію (проникнення) у ключові ланки економіки сільських поселень: 1) базова ланка – аграрний сектор (виробництво та первинна переробка сільськогосподарської сировини; складування та зберігання сільськогосподарської продукції; матеріально-технічне забезпечення сільськогосподарського виробництва; органічне землеробство та тваринництво; виробництво готових харчових продуктів; утилізація відходів сільськогосподарського виробництва); 2) структуроутворюючі сектори – лісове господарство та агролісомеліорація, поводження з деревними відходами, виробництво біопалива, мисливське господарство, рибне господарство, сільський і зелений туризм; 3) обслуговуючі та допоміжні сектори – оптова і роздрібна торгівля, громадське харчування, переробка деревини, будівництво та транспорт, поводження з побутовим сміттям.

2. The dissertation reveals the theoretical foundations and improves the categorical and conceptual apparatus for researching the problems of economic development of the small business sector in rural areas. It forms the author's concept of building a methodology for researching the institutional basis of economic development and the functioning of small forms of economic activity in rural areas and identifies the place and role of small forms of economic activity in the expanded reproduction of the resource and production potential of the rural economy. It has been substantiated that the main prerequisites for the institutionalisation of small forms of business in the field of agricultural production as the basic link in the rural economy during the period of formation and strengthening of market relations were: the destruction of the collective farm system of agricultural production; fragmentation of agricultural land as a result of the division of integral land plots; the latent nature of the classical institution of farming; liberalisation of agricultural markets; formation of the sector of personal peasant (subsidiary) farms; loss of traditional agricultural specialisation by individual administrative districts. Studies have

shown that the key advantages of small-scale farming over other forms of agricultural entrepreneurship are: growth in rural employment and self-employment, formation of a middle class in rural areas; preservation of capacity in labour-intensive types of agricultural production (vegetable growing); adherence to traditional agricultural specialisation in the relevant natural and climatic zone; the generally comprehensive nature of agricultural production; a certain focus on the development of organic farming and animal husbandry. It has been established that the small business sector in agricultural production currently faces a number of constraints. In particular, insufficient financial resources to renew fixed assets and replenish working capital in a timely manner, a low level of mechanisation of certain types of agricultural work, underdeveloped infrastructure for the storage and transportation of agricultural products, asymmetry of information regarding the possibilities of obtaining budgetary preferences and underdeveloped advisory support for small businesses entering marketing and service cooperatives, excessive dependence of land owners on tenants, and the sporadic nature of the application of soil-protecting farming technologies. The dissertation presents the author's concept of developing a methodology for researching issues of economic development and the functioning of small forms of economic activity in rural areas. This involves adhering to a set of principles (overcoming poverty, environmental responsibility, co-evolution, inclusiveness, convergence and resilience) when selecting approaches (inter-sectoral, problem-oriented, reproductive, territorial, comprehensive and institutional) to study the essential and formal characteristics of the formation of small businesses in various segments of the rural economy. The dissertation outlines a roadmap for stimulating the development of small-scale farming in the rural economy through its diffusion (penetration) into key sectors of the rural economy. 1) The basic sector is the agricultural sector (production and primary processing of agricultural raw materials; storage and preservation of agricultural products; material and technical support for agricultural production; organic farming and animal husbandry; production of finished food products; disposal of agricultural waste). 2) The next are structure-forming sectors, namely forestry and agroforestry, wood waste management, biofuel production, hunting, fisheries, rural and green tourism. 3) Service and auxiliary sectors such as wholesale and retail trade, public catering, wood processing, construction and transport, household waste management.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Chopei V., Vitriak O. (Yarmoshenko O.), Reznik N., Gogulya O., Yazlyuk B., Brych V. Customs Logistics in the Conditions of War in Ukraine. *Technology-Driven Business Innovation. Studies in Systems, Decision and Control. Collective monograph.* 2024. Vol. 223. P. 581–587.
- Nagadeepa C., Pushpa A., Budnikevich I., Krupenna I., Reznik N., Vitriak O. (Yarmoshenko O.), Chopei V. Trending on the Edge: Social Media's Impact on Gen Z's Dark Thana Tourism Choices. *Technology-Driven Business Innovation: Unleashing the Digital Advantage. Studies in Systems, Decision and Control.* 2024. Vol. 540. P. 133–145.
- Вітряк О. Г. (Ярмошенко О. Г.), Ткачук В. А. Оцінка ефективності господарювання малих фермерських господарств на сільських територіях. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки.* 2021. № 9 (53). С. 121–127.
- Вітряк О. Г. (Ярмошенко О. Г.), Ткачук В. А. Сучасний стан політики в сфері економічного розвитку малих форм господарювання на селі. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки.*

2021. № 10 (54). С. 77–82.

- Вітряк О. Г. (Ярмошенко О. Г.), Ткачук В. А. Економічний розвиток особистих селянських господарств: стан та тенденції. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки. 2024. № 5 (85). С. 46–53.
- Ткачук В. А., Ярмошенко О. Г. Малі форми господарювання у системі сільської економіки: перспективи дифузії та секторальний вимір. Економіка та суспільство. 2025. Вип. 76. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6297/6240>.
- Tkachuk V., Vitriak O. (Yarmoshenko O.) Perspectives of Development and Enhancement of the Efficiency of the Functioning of Small Forms of Business on the Village. Problems of World Agriculture. Scientific Journal Warsaw University of Life Sciences – SGGW. 2019. Vol. 19 (XXXIV). No. 3. P. 108–115.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: теоретико-методологічні, методичні та інституційні підходи до обґрунтування стратегічних пріоритетів економічного розвитку малих форм господарювання на сільських територіях за сучасних умов

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ткачук Вадим Анатолійович
2. Vadym A. Tkachuk

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мамчур Володимир Анатолійович

2. Volodymyr A. Mamchur

Кваліфікація: д. е. н., с.д., 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1300-3633

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки"

Код за ЄДРПОУ: 00496805

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, Київ, 03127, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ковбаса Олександр Миколайович

2. Oleksandr M. Kovbasa

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2593-0362

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рубан Ольга Олександрівна

2. Olha O. Ruban

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7416-8354

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нагорний Віталій Володимирович

2. Vitalii V. Nahorni

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Байдала Вікторія Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Байдала Вікторія Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Боярчук Сергій Васильович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна